

ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๘๕๕๙ วันพุธที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

อุตสาหกรรมไทย ความไม่สอดคล้อง สมดุลย์

พิรพด เกษกัลยารัตน์
หอการค้าไทย

เรื่องอุตสาหกรรมในประเทศไทย เมื่อกล่าวถึงแล้วก็ทำให้อดนึกแปลกใจไม่ได้ว่า

ทำไม อุตสาหกรรมของไทยจึงไม่สามารถพัฒนาไปได้เท่าที่ควร

ทั้งๆ ที่ประเทศไทย ถูกจัดว่าเป็นประเทศ ที่มีทรัพยากร ธรรมชาติ มากแห่งหนึ่ง แต่เราก็ไม่สามารถนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ?

ที่กล่าวว่าอุตสาหกรรมของไทยไม่สามารถพัฒนาไปได้เท่าที่ควร มิได้หมายความว่า อุตสาหกรรมของไทย มิได้เจริญเติบโต ขึ้นมากเท่าที่ควรเท่านั้น หากแต่หมายความว่า อุตสาหกรรมนั้นเติบโตขึ้นอย่างไม่มีระบบ เติบโตขึ้นแล้วไม่สามารถรองรับสภาวะการณที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรจึงเรียกว่าไม่มีระบบ และอย่างไรจึงกล่าวได้ว่าไม่เจริญเติบโตขึ้นเท่าที่ควร

อุตสาหกรรมของไทย ไม่เจริญเติบโตขึ้นเท่าที่ควรนั้น สามารถเห็นได้ชัดด้วยประการต่างๆ ต่อไปนี้

๑. อุตสาหกรรมหลายประการ ไม่สามารถก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้มากเท่าที่ควร ที่เห็นๆ ก็คืออุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมรถยนต์ได้เกิดขึ้น ในประเทศไทยมาร่วม ๒๐ ปีแล้ว และเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลท่านได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงพยายามให้การส่งเสริม และในขณะเดียวกันรัฐบาลท่านก็ยังสกัดกั้นสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ จนถึงช่วงหลังนี้ถึงกับสั่งห้ามการนำเข้าอย่างเสรี

อย่างนี้เขาเรียกว่า "ข่มขืน" แต่เป็นการข่มขืนให้เจริญเติบโต แล้วก็ตั้งไม้ขอมเจริญเติบโต รัฐบาลท่านคงจะให้มากจนเกินไปกระมัง ?

เพื่อให้เห็นภาพชัดขึ้น ขอกล่าวถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องสักนิด อุตสาหกรรมต่อเนื่องของรถยนต์มีอะไรบ้างนั้น ก็สามารถสังเกตเห็นได้จากตัวรถยนต์สำเนาญี่ปุ่นนั่นเอง นับตั้งแต่ตัวถังรถยนต์วงล้อ ภายนอก ภายใน (แม้

ในปัจจุบันจะมียางรถยนต์แล้วก็ตาม) เบาะที่นั่ง ชิ้นส่วนต่างๆ ของเครื่อง ที่เกริ่นมานั้นมิใช่ทั้งหมด ยังมีอีกมากมาย

ขอถามสักนิด ประเทศไทย มีอุตสาหกรรมเหล่านี้แล้วทำไม ?

ในการผลิตนั้น ทุกประเทศ ทั่วโลก มีนโยบายให้มีการ ตัดขั้นตอน การผลิต ให้เป็นส่วนย่อยๆ เพื่อที่จะ สามารถ สร้างให้แต่ละส่วนสามารถเจริญเติบโตขึ้นได้ง่ายและรวดเร็วพร้อมกันนั้นก็จะสามารถได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล หรือผู้เกี่ยวข้องได้ง่าย นอกจากนี้ก็ยังป้องกัน การผูกขาด ตัดตอน ในการผลิตของระบบ เศรษฐกิจ แต่ ใน ประเทศไทย มีลักษณะดังกล่าวนี้น้อยมาก กล่าวแล้วก็น่าสนใจ

๒. อุตสาหกรรมหลายประการก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจน้อยมากซึ่งตัวแปรตัวหนึ่งที่สามารถใช้วัด อัตราการ เจริญ เติบโตของอุตสาหกรรมก็คือ อัตราส่วนของผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติ (GNP) จากข้อมูลที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๑๙๗๔-๑๙๘๒ ค่าแนวโน้มโดยอาศัยราคาคงที่ปี ๑๙๗๒ พบว่าอัตราส่วนผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ แทบจะมิได้เปลี่ยนแปลง หรือจะเรียกได้ว่าคงที่ก็ได้ ข้อมูลที่เกิดขึ้นก็คือ ร้อยละ ๒๐.๑๒, ๒๐.๕๕, ๒๐.๖๗, ๒๑.๖๒, ๒๑.๕๕ ทั้งหมดนี้คือข้อมูลที่เป็นจริงจากสภาพพัฒนาหรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. ไม่สามารถผลิต เพื่อ การ ส่ง ออก ได้ ต้องให้รัฐบาลช่วยเหลือค่าเงินในเกือบทุกด้าน ซึ่งในเรื่องนี้มีอุตสาหกรรมหลายประเภทที่เข้าข่าย ยกเว้นอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพราะอุตสาหกรรมสิ่งทอได้กำเนิด ขึ้น มาจาก การแข่งขัน และมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงมาก ซึ่งจะได้จากการที่รัฐบาลแทบจะมิต้อง ให้การ ช่วยเหลือหรือคุ้มครองเลย ยกเว้นในบางปีที่ภาวะเศรษฐกิจโลกเกิดภาวะซบเซาจริง จนประเทศทั่วโลกต้องทำการลดราคาสินค้าของตัวเอง ก็

อาจจะมึผลกระทบบ้างอย่างเมื่อ๒-๓ปีที่ผ่านมา จากที่กล่าวในเบื้องต้นว่า อุตสาหกรรมไม่สามารถผลิตเพื่อการส่งออกได้ เราต้องมา มองตั้งแต่การกำเนิดของอุตสาหกรรม ใน ประเทศไทย อุตสาหกรรมของไทยกำเนิดมานาน แล้ว แต่ที่เป็นรูปเป็นร่างจริง ๆ ถ้าผู้เขียน จำไม่ผิดก็คงประมาณแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมฉบับที่ ๑ เริ่มใช้ตอนนั้นเราเพียงต้อง การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยมีเป้าหมายที่จะลดการสูญเสียเงิน ตราต่างประเทศ และลดการขาดดุลการค้า แต่ต่อมาเป้าหมายก็ เป็นไป โดยมีเพียงผลิตเพื่อทดแทนการนำ เข้าบ้างกับการสูญเสียเงินตราต่างประเทศเท่านั้น แต่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก เพราะ ต้องการเงินตราต่างประเทศเป็นรายได้ จนกระทั่งปัจจุบันรัฐบาลท่านมีเป้าหมายจะ พัฒนา — เปลี่ยนแปลงให้ประเทศไทย เป็น ประเทศ กึ่ง อุตสาหกรรมเช่นเดียวกับ ไต้หวันหรือเกาหลี

เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๕ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั่นเอง ผู้เขียน เริ่มมีความข้องใจนิด ๆ ว่าจะเข้าเป้าสักก็เปอร์เซ็นต์ ในเมื่อปัจจุบันอุตสาหกรรมยังอยู่ใน สภาพเช่นนั้น

จาก ๓ ประการเบื้องต้นอาจถือได้ว่าเป็น ตัวแปรหลัก ๆ ที่จะสามารถชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่ของ ประเทศไทย ไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ดีก็ยังมีตัวแปร อื่น ๆ ที่จะสามารถชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดได้อีกมาก ซึ่งสมควรอย่างยิ่งและถึงเวลาแล้วที่ จะต้องมีการศึกษาการอย่างจริงจังเสียที เพื่อ การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้ก้าวรุดหน้าไปเร็วยิ่งขึ้น

อีกส่วนหนึ่งคือ อุตสาหกรรมของไทยเติบโตขึ้น อย่างไรก็ดี ระบบไม่ สามารถรองรับสภาพการณ์ ของ เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไป มีข้อบ่งชี้บางประการ

๑. โครงสร้างอุตสาหกรรม ของประเทศไทยค่อนข้างจะอ่อนแอ เพราะไม่สามารถรองรับวัตถุดิบและทรัพยากรที่ผลิต ภายในประเทศ หรือที่ในประเทศมีอยู่ แต่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งลักษณะเช่นนั้น

ทำให้อุตสาหกรรมไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาดุล การค้า และไม่สามารถนำเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศได้ เพราะเงินส่วนที่ต้องใช้จ่าย เพื่อสั่งซื้อวัตถุดิบนั้นมีมูลค่าที่หนึ่ง ๆ สูงมาก กล่าวรวมๆ ก็คือ แม้มิได้เสียเงินเพื่อสั่งซื้อสิน ค้าตัวเรีจรูป ก็ต้องเสียเงินสั่งซื้อวัตถุดิบเพื่อ ใช้ในการผลิต

นอกจากนี้แล้ว ใช้จ่ายเงินส่วนที่ภาคอุตสาหกรรมใช้ในการนำเข้าวัตถุดิบนั้นจะมาจาก การส่งออกสินค้าตัวเรีจรูปที่ผลิตได้ก็หาไม่ แต่ ต้องอาศัยภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ช่วยสนับสนุน กล่าวคือ ต้อง อาศัย ภาคเกษตร ในการ นำเงิน ตราต่างประเทศเข้าประเทศ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมใช้ซื้อวัตถุดิบเพื่อการผลิต และซื้อ สินค้าที่ ไม่สามารถผลิต ได้รวม ทั้งสินค้า ที่นำ เข้าเพื่อขยายการผลิตภาคอุตสาหกรรม

จากเหตุผลที่กล่าวมา จึงชี้ให้เห็นว่าภาค อุตสาหกรรมยังไม่สามารถขจัดกับปัญหาการขาดดุลได้ และยังไม่สามารถลดการพึ่งพาการนำ เข้าจากต่างประเทศได้อีกด้วย

๒. อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มิใช่อุตสาหกรรมหลัก หรืออุตสาหกรรม พื้น ฐานที่จะเป็นต้น กำเนิดของสินค้าประเภททุน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งตัวนี้เป็นสาเหตุสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ประเทศไทย ไม่สามารถแก้ปัญหาการนำเข้าที่สูงมาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการขาดดุลการค้าและดุลการชำระ

เงิน นอกจากนี้แล้วก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาลทางโครงสร้าง เศรษฐกิจ ของไทย ที่ต้องพึ่งพาการนำเข้า สินค้าเกือบทุก ประเภท จากต่าง ประเทศ

เมื่อคิดถึงเรื่องนี้แล้วก็อดที่จะคิดไม่ได้ว่าอะไรเป็นอุปสรรคหรือเป็นปัญหาที่ทำให้อุตสาหกรรมชั้นพื้นฐานเหล่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในประเทศไทย

นักลงทุนไม่ต้องการลงทุน เนื่องจากผลตอบแทนต่ำ และช้า

รัฐบาลท่านไม่ให้การส่งเสริม เพราะคิดว่าไม่จำเป็น

กฎหมายต่างๆ ไม่เอื้ออำนวยให้มี

การลงทุน
ต้องใช้เงินทุนสูง และนักลงทุนไม่
สามารถหาเงินทุนใหม่มาพอ

ผลฯ

๓. อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต
นั้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นอุตสาหกรรมที่
ต้องใช้ทุนมาก ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้ส่วน
ใหญ่แล้วจะเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยที่ประเทศไทยยังไม่สามารถ
พัฒนาเทคโนโลยีให้อยู่ในระดับนั้นได้ จึง
เกิดปัญหาว่าไม่สามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้แล้วยังต้อง
สูญเสียเงินตราเพื่อการซื้อวิทยาการขั้นสูงดัง
กล่าว บ้างหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนเงินมหาศาล

ในข้อนี้ก็เช่น ส่วน หนึ่ง ของ การพัฒนา
อุตสาหกรรมที่ขาดระบบ เพราะเป็นอุตสาหกรรม
ที่ไม่สัมพันธ์กับความรู้ และวิทยาการ
ที่มีอยู่ภายในประเทศ จึงก่อให้เกิดปัญหาดัง
ที่กล่าวมา

๔. ไม่สัมพันธ์กับระบบ การ ศึกษาของ
ไทย โดยการศึกษาของไทยมิได้ผลิตคนออก
มาให้เหมาะสมกับการใช้งาน ใน ภาคอุตสาหกรรม และที่มีอยู่ ก็คือเป็นส่วนน้อย เป็น
เหตุให้ภาคอุตสาหกรรม ขาด บุคลากร ที่มี
ความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน ซึ่งใน
เรื่องนี้บางท่านอาจจะคิดว่า มิใช่ความผิดของ
ภาคอุตสาหกรรม ผู้เขียนก็ไม่ขอโต้แย้งอะไร
แต่ผู้เขียนมองว่า การส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรม
ประเภทต่าง ๆ นั้น

เป็นหน้าที่ของรัฐบาล การจัดระบบ
การศึกษา และทำให้การศึกษาแก่ประ
ชาชนก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลท่านเช่นกัน
เพราะฉะนั้น เมื่อผู้กระทำที่ ๒ เรื่องเป็น
บุคคลเดียวกัน

อะไรจะเกิดขึ้น ?

ผู้กระทำต้องมองว่าจะใช้เรื่องอะไรสำคัญ
กว่า แล้วเรื่องที่เหลี่ยจะจัดพัฒนาไป ให้
ทางเดียวกันด้วยความเร็วที่เหมาะสม

อนึ่งนั้น หากจะมองในแง่ที่ว่า เป็นความ
ผิดพลาดของอุตสาหกรรม ก็ย่อมได้เช่นกัน
เพราะผู้ประกอบอุตสาหกรรมจะต้องทราบตัวว่า

คนต้องการบุคคลประเภทใด มีความสามารถ
ขนาดไหนเพื่อใช้งาน และก็ควรจะรีบบอก
หรือร้องเรียนต่อรัฐบาลให้สร้างบุคคลประเภท
นั้นให้ทันความต้องการ มิใช่ปล่อยให้ช้าเกิน

กาล แล้วใช้เป็นข้ออ้างเมื่อเกิดปัญหาขึ้น
นอกจากทั้งหมดที่กล่าวมา ยังมีอีกหลาย
เรื่องเช่นไม่สามารถรองรับแรงงาน ที่เพิ่มขึ้น
ในแต่ละปี ก็ทราบกันดีว่าภาคเกษตรกรรมนั้น
ดูดซับแรงงานได้ในปริมาณค่อนข้างคงที่ และ
อุตสาหกรรมที่โตวันโตคืนกลับ ไม่ สามารถดูด
ซับแรงงานส่วนที่ เหลือได้เป็นต้น

จะเรียกว่า "เป็นความไม่สอดคล้อง
คล้องสนับดูเลย" ได้หรือไม่

ต้องได้แน่สืบเนื่องจาก

ไม่สอดคล้องกับระบบการศึกษา...

ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ

ไม่สอดคล้องกับความสามารถที่มีอยู่

ไม่สอดคล้องกับวิทยาการต่าง ๆ ที่มี

อยู่ในประเทศไทย...

ทั้งหมดนี้ ล้วนแล้วแต่เป็น ความ

ไม่สอดคล้องคล้องสนับดูทั้งสิ้น